

EDUKACIJSKA ULOGA POKAZNOG HERBARIJA U ZAŠTITI PRIRODE

- na primjeru pokaznog herbarija Nacionalnog parka Paklenica -

Magajne Marina ¹, Škunca Luka ², Dobrijević Tihana ³

¹ Oikon d.o.o. - Institut za primijenjenu ekologiju, Trg senjskih uskoka 1-2, HR -10000 Zagreb
^{2,3} Udruga studenata biologije - "BIUS", Rooseveltov trg 6, HR -10000 Zagreb
¹ mmagajne@oikon.hr, ² skuncal@gmail.com, ³ frida_sketches@yahoo.co.uk

www.oikon.hr

Slika 1. Sekcija za botaniku (BIUS) na Paklenici

Herbarijske zbirke

Prednosti

- najjednostavniji i najsazetiji prikaz lokalne flore
- nezaobilazan medij za upoznavanje šire javnosti s morfologijom, taksonomijom, sistematom i prostornom distribucijom biljnih svojti

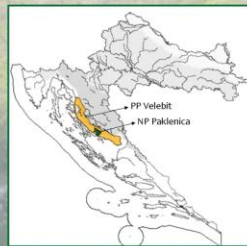
Slika 2. Sekcija za botaniku (BIUS) na Zrmanji

Nedostaci

- često nepoznate i teže dostupne široj javnosti
- udaljene od lokaliteta sabiranja biljnog materijala
- neprilagodene laicima i radu s djecom
- ponekad i u lošem stanju

Slika 5. Ušće Krupe u Zrmanju

Slika 4. Smještaj NP Paklenica i PP Velebit

Dosad izradeni pokazni herbariji

- 2008. g. Nacionalni park Paklenica
- 2010. g. Park prirode Velebit (rijeka Zrmanja i pritoke)
- plastifikacija u tijeku

Slika 6. Pogled na kanjon Velike Paklenice

Pokazni herbarij NP Paklenica

NP Paklenica

- 1949. g. zaštićeni šuma i kanjon Velike i Male Paklenice
- 1978. g. cijelo područje Velebita proglašeno Rezervatom biosfere ("Man and the Biosphere" program)
- zabilježeno preko 1100 biljnih svojti
- 9.77% endemičnih biljnih svojti - među floristički najbogatijim područjima i najznačajnijim centrima endemizma u Hrvatskoj
- u posljednjih sedam godina > 100 000 posjetitelja/god., 57% čine šetači.

Zašto "pokazni" herbarij?

- prilagođen laicima i radu s djecom
- interaktivan - nema potrebe za interpretatorom
- posebno dizajnirane herbarijske etikete - sažet prikaz osnovnih informacija - praktično za velike grupe
- dodatni plastificirani list uz svaku svojtu - opis općih značajki pojedine svojte
- izdržljiv, otporan na vremenske prilike
- jednostavan za upotrebu i pohranu
- financijski nezahtijevan
- iz lokalnog se lako izdvoje tematski herbariji

Slika 3. Koristeći međunarodne simbole, posebno osmišljene herbarijske etikete pružaju brz uvid u opće značajke pojedine svojte

Endemična svojta

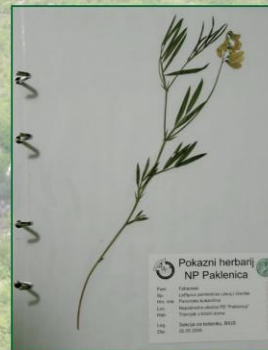
Otrovna svojta

Ljekovita svojta

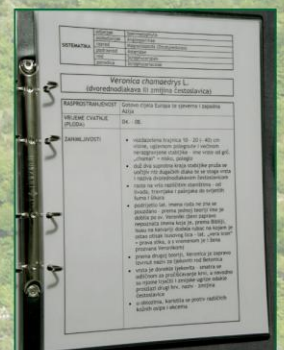
Jestiva svojta

Ugrožena svojta

Zaštićena svojta

Slika 7. Plastificirani primjerak

Slika 8. Pridonatni plastificirani list s općim značajkama svojte

Metodologija rada

- materijal je sabran početkom svibnja, na 10 lokaliteta i duž 15 transekata
- uglavnom duž markiranih planinarskih staza
- materijal je pažljivo herbariziran - pomoću papirnatih maramica sačuvana je boja te su zaštićeni nježniji dijelovi biljke
- reprezentativni dio sakupljenog materijala plastificiran je pomoću stroja za visokofrekventno varenje PVC plastike

Rezultati

- herbarizirana je 141 vaskularna biljna svojta (12.38% dosad zabilježenih svojti):
 - 6 svojti prvi put zabilježeno za područje Parka
 - 8 endema
 - 9 ugroženih svojti - 2 osjetljive (VU), 5 gotovo ugroženih (NT), 1 najmanje zabrinjavajuća (LC) i 1 nedovoljno poznata svojta (DD)
 - 26 zaštićenih i 10 strogo zaštićenih svojti